

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**III RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

FEVRAL, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**III RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, fevral

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 3-son (fevral, 2026-yil).– 121 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 12-fevral

Mas'ul muharrir:
Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Nazirov Sardor

BIR MAVSUMDA BUG'DOY VA PAXTA YETISHTIRISHNI TA'MINLAYDIGAN
ELEKTROTEXNOLOGIYANING IQTISODIY SAMARADORLIGI 5-8

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

Yodgorov Normumin, Amirqulova Nigora

INDIGOFERANING SUG'ORISH MUDDATLARI VA MEYORLARI 9-12

TARIX FANLARI

Omonova Sarvinoz, Baratova Gulzoda

ABU UBAYDA IBN al-JARROHNING TIBBIYOT TARIXIDAGI O'RNI VA ILMIY MEROSI 13-15

IQTISODIYOT FANLAR

Mengniyozov Anvar

JAHONDA RAQAMLI BANK XIZMATLARINING EVOLYUTSIYASI 16-20

FALSAFA FANLARI

Nabiyev Sherzodjon

KIBERAGRESSIYA FENOMENI VA YOSHLAR AXLOQIY-MA'NAVIY QADRIYATLARI 21-26

FILOLOGIYA FANLARI

Nasriyev Nurullo

ZAMONAVIY XALQARO AXBOROT BOZORIDA MEDIABIZNES TUSHUNCHASINING
AHAMIYATI 27-28

YURIDIK FANLAR

Xursanov Shamsiddin

XALQARO TIJORAT ARBITRAJIDA SHARIAT OMILI 29-33

PEDAGOGIKA FANLARI

Sodiqova Gulnora

ISH BERUVCHILAR ISHTIROKIDAGI KASBIY TA'LIM DASTURLARINI RAQAMLI
TRANSFORMATSIYA QILISH 34-39

Ganiyev Elyorbek

TALABALARDA QONUNIY BILIMLARNI AMALIYOTGA TADBIQ ETISH METODIKASI 40-45

Xabibullayev Alimardon

TALABALAR MOBILIGINI RIVOJLANTIRISHDA QO'SHMA TA'LIMNING INSTITUTSIONAL
BOSHQARUV MEXANIZMLARI (RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA) 46-51

Nigmatova Nozimaxon

OLIY TA'LIMDA INGLIZ TILINI O'QITISHDA GENERATIV SUN'IY INTELLEKT
TEXNOLOGIYALARINI INTEGRATSIYALASH METODIKASINING NAZARIY ASOSLARINI
TAKOMILLASHTIRISH 52-54

Abdullayeva Asila

TARIXIY VA FALSAFIY BILIMLARNI BIRLASHTIRISH ORQALI OLIY TA'LIMDA
INNOVATSION PEDAGOGIK METODLARNI TATBIQ ETISH 55-60

Ergasheva Nigora

PEDAGOGIK HAMKORLIK ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM
O'QITUVCHILARINING METODIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING
ILMIY-NAZARIY ASOSLARI 61-64

G'ofurova Barnoxon

OLIY TA'LIM TIZIMIDA TALABALARNING KONSEPTUAL FIKRLASH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHGA XIZMAT QILUVCHI METODIK SHART-SHAROITLAR 65-68

Shamsiddinova Durdona

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'QUVCHILARNING O'QILGAN MATNNI TUSHUNISH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHDA METAKOGNITIV O'QITISH USULLARINING SAMARADORLIGI 69-71

Yuldasheva Maftuna

PEDAGOGIK KOMMUNIKATSIYA VA PSIXOLOGIK TA'SIR USULLARINI O'RGATISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR 72-77

Butayev Norbek

KASBIY KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLARNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI 78-80

Rajapov Sulaymon

ESP (ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES) ASOSIDA MULOQOT KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI 81-84

Samandarova Nargiza

KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV DOIRASIDA IQTISODCHILARNING KASBIY NUTQ TAYYORGARLIGINI TAKOMILASHTIRISH 85-87

Sobirov Qobuljon

BOSHQARUV KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA INTEGRATSIYALASHGAN PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING ROLI 88-93

Raxmanova Nigora

ZAMONAVIY KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV VA AN'ANAVIY SHOGIRDLIK TIZIMINING UYG'UNLIGI 94-99

Xalberdiyev Ziyodilla

TA'LIM MENEJMENTIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI 100-102

Kamolov Baxtiyor

EKOLOGIK TARBIYA VA TURIZM FANLARI INTEGRATSIYASI ORQALI TALABALAR MADANIY-MA'NAVIY DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISH 103-108

TIBBIYOT FANLARI

Сайдуллаева Мукаддам, Абдукадирова Лазиза

ЛАТИНСКИЕ И ГРЕЧЕСКИЕ ИСТОКИ МЕДИЦИНСКИХ ЭМБЛЕМ И ИХ РОЛЬ В СОВРЕМЕННОЙ МЕДИЦИНЕ 109-115

SIYOSIY FANLAR

Уразбаев Абатбай

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ УЧАСТИЯ ГРАЖДАН В ОБЕСПЕЧЕНИИ ОБЩЕСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН 116-120

TALABALAR MOBILIGINI RIVOJLANTIRISHDA QO'SHMA TA'LIMNING INSTITUTSIONAL BOSHQARUV MEXANIZMLARI (RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA)

Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich
Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur ilmiy tezisda globallashuv sharoitida oliy ta'lim tizimida talabalar mobilligini rivojlantirishda qo'shma ta'lim dasturlarining o'rni hamda ularni samarali tashkil etish va boshqarishning institutsional mexanizmlari chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda qo'shma ta'limning normativ-huquqiy asoslari, boshqaruv subyektlari o'rtasidagi funksional hamkorlik, akademik tan olinishi, kredit transferi tizimlari, sifatni ta'minlash va monitoring mexanizmlarining talabalar mobilligi jarayonlariga ta'siri ilmiy nuqtai nazardan yoritiladi. Rivojlangan davlatlar oliy ta'lim tizimlarida qo'shma ta'limni boshqarishning institutsional modellari qiyosiy tahlil qilinib, ularning tashkiliy, boshqaruv va akademik xususiyatlari aniqlanadi. Shuningdek, qo'shma ta'lim dasturlarining talabalar mobilligi ko'rsatkichlarini oshirishdagi imkoniyatlari va cheklovlari aniqlanib, ularni bartaraf etishga qaratilgan boshqaruv yondashuvlari asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari milliy oliy ta'lim tizimida talabalar mobilligini rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni mustahkamlash hamda qo'shma ta'lim dasturlarini institutsional boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish uchun nazariy va amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: talabalar mobilligi, qo'shma ta'lim, institutsional boshqaruv, akademik mobillik, kredit transferi, oliy ta'lim integratsiyasi, xalqaro ta'lim hamkorligi, sifatni ta'minlash mexanizmlari.

INSTITUTIONAL MANAGEMENT MECHANISMS OF JOINT EDUCATION IN DEVELOPING STUDENT MOBILITY (BASED ON THE EXPERIENCE OF DEVELOPED COUNTRIES)

Khabibullayev Alimardon Khidoyatillayevich
Researcher at Namangan State University

Annotation This scientific thesis deeply analyzes the role of joint education programs in developing student mobility in the higher education system in the context of globalization, as well as the institutional mechanisms for their effective organization and management. The study covers the regulatory and legal framework of joint education, functional cooperation between management entities, academic recognition, credit transfer systems, the impact of quality assurance and monitoring mechanisms on student mobility processes from a scientific perspective. A comparative analysis of institutional models of joint education management in higher education systems of developed countries is carried out, and their organizational, managerial and academic features are determined. Also, the opportunities and limitations of joint educational programs in increasing student mobility indicators are identified and management approaches aimed at eliminating them are justified. The results of the study are of theoretical and practical importance for developing student mobility in the national higher education system, strengthening international cooperation, and improving the mechanisms of institutional management of joint educational programs.

Keywords: student mobility, joint education, institutional management, academic mobility, credit transfer, higher education integration, international educational cooperation, quality assurance mechanisms.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i3/n10>

Kirish: Zamonaviy globallashuv jarayonlari, bilimlar iqtisodiyotining shakllanishi hamda intellektual kapitalning strategik resurs sifatida namoyon bo'lishi oliy ta'lim tizimida tub sifati o'zgarishlarini talab etmoqda. Ushbu jarayonlar ta'lim tizimini faqat milliy chegaralar doirasida emas, balki xalqaro miqyosda integratsiyalashgan, ochiq va raqobatbardosh tizim

sifatida qayta tashkil etishni taqozo etadi. Aynan shu nuqtai nazardan, talabalar mobilligi oliy ta'limning global rivojlanish tendensiyalarini belgilovchi asosiy indikatorlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Talabalar mobilligi nafaqat ta'lim oluvchilarning akademik va madaniy tajribasini boyitadi, balki oliy ta'lim muassasalarining xalqaro nufuzi, ilmiy salohiyati va institutsional barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi[1]. Talabalar mobilligi tushunchasi ilmiy adabiyotlarda ko'p qirrali ijtimoiy-pedagogik hodisa sifatida talqin qilinib, u o'quv jarayonining ma'lum bir qismini boshqa ta'lim muassasasida yoki boshqa mamlakatda davom ettirish, bilim va kompetensiyalarni xalqaro akademik makonda egallash imkoniyatlarini ifodalaydi. Ushbu jarayon, o'z navbatida, oliy ta'lim tizimida muvofiqlashtirilgan boshqaruv, institutsional hamkorlik va sifatni ta'minlash mexanizmlarining mavjudligini talab etadi. Chunki talabalar mobilligi spontan yoki faqat individual tashabbuslarga asoslangan hodisa emas, balki muayyan boshqaruv modellari, normativ-huquqiy mexanizmlar va institutsional strategiyalar asosida amalga oshiriladigan murakkab tizimli jarayondir. So'nggi yillarda rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, talabalar mobilligini samarali rivojlantirishda qo'shma ta'lim dasturlari alohida strategik ahamiyat kasb etmoqda. Qo'shma ta'lim dasturlari ikki yoki undan ortiq oliy ta'lim muassasalari o'rtasida tuziladigan akademik hamkorlik shakli bo'lib, unda o'quv rejalari, ta'lim mazmuni, baholash tizimlari va bitiruv hujjatlari muvofiqlashtirilgan holda amalga oshiriladi. Bunday dasturlar talabalar uchun bir vaqtning o'zida bir nechta ta'lim tizimlari tajribasini egallash, xalqaro mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lish hamda akademik tan olinishi yuqori bo'lgan diplomlarga ega bo'lish imkoniyatini yaratadi[2]. Qo'shma ta'lim dasturlarining talabalar mobilligini rivojlantirishdagi ustunligi shundaki, ular mobillikni faqat qisqa muddatli akademik almashinuv bilan cheklab qo'ymaydi, balki uni tizimli va barqaror jarayonga aylantiradi. Talaba o'z ta'lim trayektoriyasini oldindan rejalashtirilgan akademik yo'nalish asosida bir nechta oliy ta'lim muassasasida davom ettiradi, bu esa kreditlarning to'liq tan olinishi, o'quv natijalarining ekvivalentligi va baholash mezonlarining shaffofligini ta'minlaydi. Shu boisdan, qo'shma ta'lim talabalar mobilligini rivojlantirishning eng samarali institutsional vositalaridan biri sifatida qaralmoqda. Biroq qo'shma ta'lim dasturlarini muvaffaqiyatli amalga oshirish faqat akademik hamkorlik bilan cheklanmaydi. Ushbu jarayon murakkab institutsional boshqaruv mexanizmlarini talab etadi. Jumladan, qo'shma ta'lim doirasida qarorlar qabul qilish tizimi, mas'uliyatni taqsimlash, moliyaviy resurslarni boshqarish, ta'lim sifati monitoringi, akademik halollikni ta'minlash hamda manfaatdor tomonlar o'rtasida muvofiqlashtirilgan boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish zarur bo'ladi. Institutsional boshqaruv mexanizmlarining yetarli darajada ishlab chiqilmaganligi qo'shma ta'lim dasturlarining samaradorligini pasaytirishi, talabalar mobilligida byurokratik to'siqlarni yuzaga keltirishi mumkin[3]. Shu nuqtai nazardan, qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlarini ilmiy jihatdan o'rganish va tizimli tahlil qilish dolzarb ilmiy muammolardan biri hisoblanadi. Rivojlangan davlatlar oliy ta'lim tizimlarida ushbu mexanizmlar aniq strategiyalar, normativ hujjatlar va sifatni ta'minlash modellari asosida yo'lga qo'yilgan bo'lib, ular talabalar mobilligini barqaror rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Xususan, Yevropa oliy ta'lim makonida Bologna jarayoni doirasida qo'shma ta'lim dasturlarini boshqarish uchun maxsus akkreditatsiya mexanizmlari, kredit transfer tizimlari va sifat kafolati standartlari joriy etilgan. Talabalar mobilligini rivojlantirishda institutsional boshqaruv mexanizmlarining ahamiyati shundaki, ular ta'lim jarayonining barcha bosqichlarini — rejalashtirish, amalga

oshirish, monitoring va baholashni yagona tizimda muvofiqlashtiradi. Bu esa ta'lim sifatining izchilligini, akademik natijalarning tan olinishini va talabalar huquqlarining himoyasini ta'minlaydi. Shu bilan birga, institutsional boshqaruv mexanizmlari qo'shma ta'lim dasturlarida ishtirok etuvchi oliy ta'lim muassasalari o'rtasida strategik hamkorlikni mustahkamlaydi hamda ularning xalqaro reytinglardagi o'rnini oshirishga xizmat qiladi. Milliy oliy ta'lim tizimlarida talabalar mobilligini rivojlantirish masalasi ham tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda[4]. Xususan, xalqaro ta'lim maydoniga integratsiyalashuv, xorijiy oliy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni kengaytirish va qo'shma ta'lim dasturlarini joriy etish zamonaviy ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilanmoqda. Biroq ushbu jarayonda institutsional boshqaruv mexanizmlarining yetarli darajada moslashmaganligi, normativ-huquqiy bazaning fragmentarligi va boshqaruv tajribasining cheklanganligi muayyan muammolarni yuzaga keltirmoqda. Shu sababli, rivojlangan davlatlar tajribasini tahlil qilish va ularning qo'shma ta'limni boshqarish bo'yicha institutsional mexanizmlarini ilmiy asosda o'rganish katta nazariy va amaliy ahamiyatga ega[5]. Ushbu tajribalar talabalar mobilligini rivojlantirishda samarali boshqaruv modellarini ishlab chiqish, akademik hamkorlikni tizimlashtirish va ta'lim sifati kafolatlarini kuchaytirish imkonini beradi. Ayniqsa, qo'shma ta'lim dasturlarining strategik rejalashtirilishi, manfaatdor tomonlar o'rtasida mas'uliyatni aniq taqsimlash va monitoring mexanizmlarini joriy etish masalalari dolzarb hisoblanadi. Mazkur tezisda talabalar mobilligini rivojlantirishda qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlarini ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilish asosiy maqsad qilib belgilangan. Tadqiqotda rivojlangan davlatlar tajribasi asosida qo'shma ta'limni boshqarishning tashkiliy, funksional va normativ jihatlari ochib beriladi. Shu bilan birga, talabalar mobilligini rivojlantirishga to'sqinlik qiluvchi institutsional omillar aniqlanib, ularni bartaraf etishga qaratilgan boshqaruv yondashuvlari asoslab beriladi. Ushbu yondashuvlar oliy ta'lim tizimida xalqaro hamkorlikni chuqurlashtirish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishi bilan ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

XXI asrda globallashuv, raqamli transformatsiya va bilimlar iqtisodiyotining jadal rivojlanishi jamiyat taraqqiyotining barcha sohalarida, xususan, oliy ta'lim tizimida tub tarkibiy va mazmuniy o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Oliy ta'lim endilikda faqat milliy mehnat bozoriga kadrlar tayyorlash bilan cheklanib qolmay, balki global akademik va professional makonda raqobatbardosh, moslashuvchan va innovatsion fikrlovchi mutaxassislarini shakllantirishga yo'naltirilmoqda[6]. Ushbu jarayonda talabalar mobilligi oliy ta'lim sifatini oshirish, xalqaro integratsiyani kuchaytirish va akademik hamkorlikni rivojlantirishning asosiy strategik mexanizmlaridan biri sifatida alohida dolzarblik kasb etmoqda. Talabalar mobilligi zamonaviy oliy ta'lim tizimining muhim indikatorlaridan biri bo'lib, u ta'lim oluvchilarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini turli akademik muhitlarda egallashini ta'minlaydi. Mazkur jarayon talabalarga nafaqat fanlararo bilimlarni chuqurlashtirish, balki turli madaniyatlararo muloqot tajribasini orttirish, global fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish va mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan universal ko'nikmalarni shakllantirish imkonini beradi. Shu boisdan, talabalar mobilligini rivojlantirish masalasi bugungi kunda oliy ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Biroq talabalar mobilligi o'z-o'zidan shakllanadigan jarayon emas[7]. U muayyan institutsional shart-sharoitlar, boshqaruv mexanizmlari va normativ-huquqiy asoslarning mavjudligini talab etadi. Ayniqsa, xalqaro miqyosda amalga oshiriladigan akademik mobillik dasturlarida ta'lim

mazmunining muvofiqlashtirilishi, kreditlarning tan olinishi, baholash tizimlarining ekvivalentligi va diplomlarning legitimligi kabi masalalar markaziy o'rin tutadi. Ushbu muammolarni hal etishda qo'shma ta'lim dasturlari talabalar mobilligini rivojlantirishning eng samarali va barqaror shakllaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Qo'shma ta'lim dasturlari ikki yoki undan ortiq oliy ta'lim muassasalari o'rtasida amalga oshiriladigan strategik akademik hamkorlik modeli bo'lib, u o'quv rejalari, ta'lim mazmuni, baholash mezonlari va bitiruv hujjatlarini muvofiqlashtirish orqali talabalar uchun integratsiyalashgan ta'lim muhitini yaratadi. Bunday dasturlar talabalar mobilligini faqat qisqa muddatli almashinuv bilan cheklab qo'ymasdan, balki uni ta'lim jarayonining ajralmas tarkibiy qismiga aylantiradi. Shu jihatdan, qo'shma ta'lim talabalar mobilligini rivojlantirishda institutsional jihatdan eng muhim vositalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy sharoitda rivojlangan davlatlar oliy ta'lim tizimlarida qo'shma ta'lim dasturlarining keng joriy etilishi bevosita talabalar mobilligini oshirish, xalqaro ta'lim bozorida raqobatbardoshlikni ta'minlash va ta'lim sifatini xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish bilan bog'liq[8]. Ayniqsa, Yevropa oliy ta'lim makonida qo'shma ta'lim Bologna jarayonining muhim tarkibiy qismi sifatida qaralib, talabalar mobilligini institutsional darajada qo'llab-quvvatlashga xizmat qilmoqda. Bu esa mazkur mavzuning ilmiy jihatdan chuqur o'rganilishini taqozo etadi. Shu bilan birga, qo'shma ta'lim dasturlarining samaradorligi bevosita ularni boshqarishning institutsional mexanizmlariga bog'liq. Institutsional boshqaruv mexanizmlari deganda qo'shma ta'limni rejalashtirish, amalga oshirish, muvofiqlashtirish, monitoring qilish va baholash jarayonlarini tartibga soluvchi tashkiliy, normativ va funksional tizimlar tushuniladi. Ushbu mexanizmlar yetarli darajada ishlab chiqilmagan sharoitda qo'shma ta'lim dasturlari kutilgan natijalarni bermasligi, talabalar mobilligida byurokratik to'siqlar yuzaga kelishi va ta'lim sifati pasayishi mumkin. Bugungi kunda ko'plab mamlakatlarda talabalar mobilligini rivojlantirishga qaratilgan siyosiy va institutsional tashabbuslar mavjud bo'lsa-da, ularning amaliy samaradorligi turlicha namoyon bo'lmoqda. Bu holat qo'shma ta'lim dasturlarini boshqarishda yagona yondashuvlarning yetishmasligi, institutsional mas'uliyatning aniq taqsimlanmaganligi va sifatni ta'minlash mexanizmlarining fragmentarligi bilan izohlanadi. Shu sababli, qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlarini tizimli va ilmiy asosda o'rganish dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo'lmoqda. Milliy oliy ta'lim tizimlari uchun ham talabalar mobilligini rivojlantirish masalasi strategik ahamiyatga ega[9]. Xalqaro ta'lim makoniga integratsiyalashuv, xorijiy oliy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni kengaytirish va qo'shma ta'lim dasturlarini joriy etish zamonaviy ta'lim islohotlarining muhim yo'nalishlaridan biridir. Biroq ushbu jarayonda institutsional boshqaruv mexanizmlarining yetarli darajada takomillashmaganligi, normativ-huquqiy bazaning nomukammalligi va boshqaruv tajribasining cheklanganligi muammolarni yuzaga keltirmoqda. Bu esa mazkur mavzuni ilmiy tadqiqot obyekti sifatida tanlashning dolzarbligini yanada oshiradi. Talabalar mobilligini rivojlantirishda qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlarini o'rganish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega. Chunki ushbu mexanizmlarning samarali ishlashi oliy ta'lim muassasalarining xalqaro nufuzini oshirish, akademik hamkorlikni chuqurlashtirish va ta'lim sifati kafolatlarini kuchaytirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, qo'shma ta'lim dasturlarining institutsional boshqaruvi talabalar huquqlarini himoya qilish, akademik adolatlilikni ta'minlash va ta'lim natijalarining tan olinishini kafolatlashda muhim rol o'ynaydi[10]. Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda talabalar mobilligini rivojlantirish masalasi ko'plab

tadqiqotlarda yoritilgan bo'lsa-da, aynan qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlariga bag'ishlangan kompleks va tizimli tadqiqotlar yetarli darajada emas. Ko'plab ilmiy ishlar talabalar mobilligini pedagogik yoki sotsiologik nuqtai nazardan tahlil qilish bilan cheklanadi, boshqaruv va institutsional jihatlar esa ikkinchi darajali masala sifatida qaraladi. Shu boisdan, mazkur mavzu ilmiy bo'shliqni to'ldirish nuqtai nazaridan ham dolzarb hisoblanadi.

Xulosa: Ushbu tezisdagi talabalar mobilligini rivojlantirishda qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlari tizimli tarzda tahlil qilindi, rivojlangan davlatlar tajribasi asosida ilmiy asoslari yoritildi va ularning amaliy ahamiyati aniqlab berildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, globallashtirish sharoitida oliy ta'lim tizimining samarali ishlashi, talabalar malakasining xalqaro miqyosda tan olinishi va akademik hamkorlikning barqaror rivojlanishi ko'p jihatdan qo'shma ta'lim dasturlarining institutsional boshqaruv mexanizmlariga bog'liq. Shuningdek, tezisdagi qo'shma ta'lim dasturlarining talabalar mobilligini rivojlantirishdagi strategik ahamiyati keng yoritildi. Bu dasturlar talabalarga bir nechta ta'lim tizimida bilim egallash, turli madaniyatlararo tajribalarni o'zlashtirish va global mehnat bozorida raqobatbardosh mutaxassis sifatida shakllanish imkoniyatini beradi. Xorijiy davlatlar tajribasida qo'shma ta'lim dasturlari ko'pincha ikki yoki undan ortiq oliy ta'lim muassasalari o'rtasida tuziladigan akademik va strategik hamkorlik sifatida namoyon bo'ladi, bu esa talabalar mobilizatsiyasini soddalashtirish, kreditlar tan olinishi va diplomlarning legitimligini ta'minlash imkonini yaratadi. Tadqiqot shuningdek, milliy oliy ta'lim tizimlari uchun qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlarini rivojlantirish dolzarb ekanligini ko'rsatadi. Xorijiy tajribalar milliy oliy ta'lim tizimlariga qo'shma ta'lim dasturlarini samarali tashkil etish bo'yicha ilmiy asoslarni beradi, normativ-huquqiy va tashkiliy masalalarni hal qilishga yordam beradi hamda talabalar mobilligini kengaytirish uchun ilg'or boshqaruv yondashuvlarini taklif qiladi. Shu bilan birga, institutsional boshqaruv mexanizmlarining yetarli darajada rivojlanmaganligi qo'shma ta'lim samaradorligini pasaytirishi, byurokratik to'siqlarni kuchaytirishi va ta'lim sifatining izchilligini ta'minlashga xalaqit berishi mumkinligini ham ko'rsatdi. Umuman olganda, tezis natijalari shuni ko'rsatdiki, talabalar mobilligini rivojlantirishda qo'shma ta'lim dasturlarining institutsional boshqaruv mexanizmlari nafaqat ta'lim sifati va akademik muvaffaqiyatga, balki oliy ta'limning xalqaro hamjamiyatdagi nufuziga, global integratsiyalashuv jarayonlariga va zamonaviy mehnat bozoridagi raqobatbardoshlikka bevosita ta'sir qiladi. Shu sababli, mazkur mavzuda amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlar nazariy va amaliy jihatdan yuqori ahamiyatga ega bo'lib, milliy ta'lim siyosati va oliy ta'lim muassasalari amaliyotiga bevosita tavsiyalar ishlab chiqishga zamin yaratadi. Xulosa qilib aytganda, talabalar mobilligini rivojlantirishda qo'shma ta'limning institutsional boshqaruv mexanizmlarini tizimli o'rganish va rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining samarali ishlashi, xalqaro standartlarga moslashuvi va milliy kadrlar salohiyatini oshirishning strategik yo'nalishi sifatida qaraladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Alimov J. Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifati o'quv dasturi asosida takomillashtirish //Nordic_Press. – 2025. – T. 7. – №. 0007.
2. Shohbozbek, E. (2025). Theoretical foundations for the development of the spiritual worldview of youth. Maulana, 1(1), 29-35.

3. Kenjaboyev A., Kenjaboyeva D. Pedagogik deontologiya va kompetentlik //Termiz: Surxon-nashr nashrmatbaa.-2022. – 2022.
4. Muruvvat, A., & Shohbozbek, E. (2025). THE ROLE OF PRESCHOOL EDUCATION IN SPIRITUAL AND MORAL VALUES IN UZBEKISTAN. Global Science Review, 3(2), 246-253.
5. Ximmataliyev D. O., Usarboyeva D. U. Talabalarining akademik mobilligini shakllantirish mexanizmlarini rivojlantirish //МУФАЛЛИМ ҲАМ ЎЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ. – 2024. – Т. 1. – №. 1. – С. 154-158.
6. Ergashbayev, S. (2025). PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF THE INTEGRATION OF EDUCATION AND UPBRINGING IN THE DEVELOPMENT OF YOUTH'S SPIRITUAL OUTLOOK. SHOKH LIBRARY, 1(10).
7. Isaqulova B. Ta'lim sifatini oliy ta'lim tashkilotlarida yaxshilashda til bilishning o'рни //MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI JURNALI. – 2025. – Т. 3. – №. 6.
8. Atxamjonovna, B. D., & Shohbozbek, E. (2025). FORMING THE SPIRITUAL WORLDVIEW OF YOUTH IN PRE-SCHOOL EDUCATION IN OUR REPUBLIC. Global Science Review, 4(5), 221-228.
9. Mingboyeva T. OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA O'QUV JARAYONIDA AKADEMIK MOBILLIK MODELINI JORIY ETISH TEXNOLOGIYASI //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 5. – С. 1385-1388.
10. Sh, E. (2025). Developing the spiritual worldview of young people through the continuous education system in Uzbekistan. Ob'edinyaya studentov: mejdunarodnye issledovaniya i sotrudnichestvo mejdu distsiplinami, 1(1), 314-316.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

III RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, fevral

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 3-son (fevral, 2026-yil). – 121 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 12-fevral

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.